

Metody klinické psychodiagnostiky

I. Klinické metody

- pozorování
- rozhovor
- anamnéza
- analýza spontánních produktů

II. Testové metody

A. Výkonové testy

1. Vývojové škály

2. Testy inteligence – a, jednoduché (= *K-kostky; Raven; Domino*)

b, kombinované (*Wechslerovy testy; IST = Anith; AIT = Meilli*)

3. Testy speciálních schopností, znalostí a dovedností

a, testy paměti – např. *Wechslerova škála paměti; také subtesty Wechslerova testu; Anthauera; Luria*

b, testy speciálních schopností – technických, hudebních, matematických, výtvarných - např. *Bourdonova zkouška = pozornosti; Sčítací zkouška – učenlivost, únavnost; testy kreativity; Torranc = div.myšlení*

c, testy organicity – *Bender – Gestalt test; Bentonův test; Minessotský percepčně diagnostický test; Grassiho test organicity*

B. Testy osobnosti

1. Projektivní testy

a, verbální (*Rorschach; Slovní asociační experiment; TAT; Rosenzweigův obrázkový frustrační test; Test ruky; Nedokončené věty*)

b, grafické (*Kresba postavy; Baum test; Wartegův kresebný test*)

c, manipulační (*Lüscherův barvový test; Barevný pyramidový test*)

2. Objektivní testy osobnosti

- závisí na vnějším chování a výkonech jedince – *Testy mravního cítění; Testy aspirační úrovně; Testy suggestibility event. hypnability; Test zrcadlového kreslení*

3. Dotazníky

- dotazníky (otázka ANO – NE) x inventáře (oznamovací věta – souhlasím – nesouhlasím)

a, jednorozměrné – sledují 1 rys osobnosti = např. *Dotazník životní spokojenosti ZIS; Škála manifestní úzkosti MAS; Zájmové dotazníky*)

b, vícerozměrné – např. *MMPI = Minessotský multifázový osobnostní inventář; CPI = Kalifornský psychologický inventář; ICL – Dotazník interpersonální diagnózy – Leary; TEZADO – Smékal – Temperamentově zaměřený? dotazník; EDD – Eysenckův test osobnosti*

4. Posuzovací škály a stupnice

a, sebeposuzovací – např. *Beckova subjektivní stupnice deprese; metoda zjišťování životního stylu (Marolis)*

b, objektivní – Mapa osobnosti; Smékal – Profil způsobů chování osobnosti; Hamiltonova posuzovací stupnice deprese

III. Přístrojové metody

- = zejména automatizace psychologického vyšetření
- počítače – řada testů je počítačovou formou – výhody i nevýhody
- **výhody:** šetří čas psychologa
- **nevýhody:** chybí kontakt s pacientem; pacient tuto formu většinou negativně prožívá

Některé psychometrické vlastnosti psychodiagnostických metod

Reliabilita a validita

- **reliabilita** = spolehlivost testu, se kterou test měří to, co měří
- **validita** = platnost testu, zda test měří to, co měřit má (vypovídá o jeho praktické užitečnosti)
- **empirická validita** – udává pravděpodobnost shody mezi výsledkem testu a tím, co máme pomocí testu zjistit
- **predikční validita** – je pravděpodobnost shody mezi výsledkem testu a chováním testované osoby po časovém odstupu
- **pojmová validita** určuje, které psychologické kvality test měří
- **paralelní validita** – nakolik zjišťuje současný stav
- **posuzovací stupnice** – numerická, grafická, sémantický diferenciál
- **reliabilita** – stabilita v čase; vnitřní konzistence